

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КРАЇН СВІТУ ЗА РІВНЕМ ЖИТТЯ

Попов Є. Ю.¹, Ольвінська Ю. О.²

1 – студент, факультет економіки та управління підприємництвом,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Попов Є. Ю. Ольвінська Ю. О. Порівняльний аналіз країн світу за якістю життя. Проаналізований рейтинг країн світу за якістю життя а також показники, які впливають на якість життя. Розглянуто індекс якості життя та основні країни з топу держав, які входять до рейтингу.

Ключові слова: якість життя, похилі люди, оцінка, методологія.

Popov E. Y. Olvinskaya J. O. Comparative analysis of the world's quality of life. The rating of the countries of the world on quality of life and also the indicators influencing quality of life is analyzed. Considering the index of quality of life and the main countries from the top of the countries included in the rating.

Keywords: quality of life, elderly people, assessment, methodology.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Попов, Є. Ю. Порівняльний аналіз країн світу за якістю життя [Текст] / Є. Ю. Попов, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 8. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2022. – С. 22 – 26.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Дослідження рівня та якості життя населення в Україні та світі є актуальним в умовах сьогодення. Незважаючи на складний період соціально-політичного та економічного розвитку, воєнний конфлікт, все це поглиблює в країні кризу, поширює бідність. Проблема якості життя завжди була досить вагомюю, бо вона стосується кожного громадянина не тільки України, але й будь-якої країни у світі. Необхідність аналізу якості життя та рейтингу різних країн світу зумовлена тим, що саме динамічний розвиток та розквіт суспільства в значній мірі залежить від багатьох показників, які лежать в основі якості повсякденного життя звичайної людини. Саме тому проблема якості життя середньостатистичної людини та людей похилого віку з кожним роком все досягає гірших показників у порівнянні з країнами Європи. Можливо саме аналіз провідних країн дозволить Україні поліпшити основні показники, які вивели деякі держави до топу у цьому рейтингу.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Сучасне дослідження цієї проблеми основане на фундаментальних знаннях та

дослідженнях, які зараз існують в відкритому доступі. А саме, в своїх роботах означену проблему охарактеризували такі класики як Вебер М., Дюркгейм Е., Спенсер Г., Маркс К., Сорокин П., Маслоу А., Фостер Д., Сміт А., Рікардо Д., та ін. Проте, незважаючи на багаточисельні дослідження цього питання, рейтинг держав, які покращують показники якості життя для населення постійно оновлюється.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Особливої уваги потребує статистичне дослідження стану якості життя саме людей похилого віку в Україні. На жаль, однією з проблем не тільки України, а і Європи є стрімке старіння населення. Тож, рейтинг якості життя похилих людей потребує особливої уваги у цій статті.

Мета статті полягає в проведенні аналізу показників, які впливають на якість життя та рейтинг країн світу за якістю життя, включаючи загальну інформацію про топ 3 країни з цього рейтингу.

Виклад основного матеріалу. Рівень життя – це комплексна соціально-економічна категорія, яка відображає роль розвитку фізичних, духовних і соціальних потреб, ступінь їх задоволення і умови в суспільстві для розвитку і задоволення цих потреб. Саме з цим поняттям дуже тісно пов'язаний термін «якість життя». Адже цей термін набуває широкого значення і його пов'язують з задоволеністю від життя, матеріальним добробутом, відчуттям особистого щастя і багатьма показниками, які будуть описані в цій статті.

Розберемо ті самі показники, які аналізують при складанні рейтингу держав за якістю життя:

Показник	Характеристика показника
Здоров'я людей	Тривалість життя, рівень смертності, тривалість і тяжкість захворювань.
Харчування	Регулярність харчування, його склад і цінність, смакові якості.
Освіта	Тривалість і рівень навчання, ступінь оволодіння науковими знаннями.
Зайнятість і умови праці	Умови і характер праці, її напруженість і ефективність, відповідність особистим нахилам і здібностям людей.
Житлові умови	Площа і облаштування житла, обстановка і зручність планування.
Соціальне забезпечення	Соціальна рівність, гарантія зайнятості, забезпечення старості, тимчасової непрацездатності.
Одяг	Якість, можливість вибору, доступність, міцність і різноманітність одягу і взуття.
Відпочинок і вільний час	Його тривалість, можливість вибору, доступність різних установ для відпочинку і спорту, туризму, подорожей.
Права людини	Можливість реалізації прав людини, забезпечення безпеки, захист від епідемії і катастроф, стресової напруги.

Також, хочеться привернути увагу до індексу якості життя, адже саме цей індекс пов'язує підсумки досліджень по суб'єктивній оцінці життя в країнах, з об'єктивними визначниками якості життя в цих країнах.

Методологія оцінки рівня життя населення є одним з важливих аналітичних інструментів державної соціально-економічної політики, який дозволяє:

1. Встановити орієнтири соціально-економічної політики держави на перспективу
2. Здійснювати аналіз поточного рівня соціально-економічного розвитку
3. Оцінювати рівень бідності
4. Проводити міжрегіональні зіставлення рівня та якості життя населення

На даний момент не існує єдиного підходу до оцінки якості життя населення та до складання єдиного рейтингу країн світу. Тією чи іншою мірою з використанням різної методології якість життя оцінюється 2 структурами ООН – зокрема, ЮНЕСКО, Всесвітньою організацією охорони здоров'я, Світовим банком; International Society for Quality-of-Life Studies; Social Indicators Research Centre та ціла низка популярних ЗМІ, наукових видань, громадських та наукових організацій.

Оцінимо рейтинг, який включає в себе 14 провідних країн, які показали найкращі результати за даними зазначених вище показників.

Таблиця 1

Рейтинг країн світу за показниками якості життя

№	КРАЇНА	ЗНАЧЕННЯ ІНДЕКСУ
1	Ірландія	8.333
2	Швейцарія	8.068
3	Норвегія	8.051
4	Люксембург	8.015
5	Швеція	7.937
6	Австралія	7.925
7	Ісландія	7.911
8	Італія	7.810
9	Данія	7.797
10	Іспанія	7.727
11	Сінгапур	7.719
12	Фінляндія	7.618
13	Сполучені Штати Америки	7.615
14	Канада	7.599

Джерело [4]

Проаналізуємо країни, які посідають найкраще місце у рейтингу. Серед них, Ірландія, Швейцарія та Норвегія.

1 місце: Очікувана тривалість життя при народженні в *Ірландії*

становить 82 роки, що на два роки більше ніж у середньому по ОЕСР (80 років). 95% населення Ірландії вважають, що їм є на кого покластися у скрутну хвилину, і цей показник є одним із найвищих серед країн.

2 місце: *Швейцарія* вважається однією з країн із кращим рівнем медицини у світі. Середня тривалість життя її громадян – 83 роки. Це держава зі стабільною та процвітаючою економікою, фінансовою та банківською системою, високим рівнем освіти та кар'єрними перспективами. Але ось нерухомість та вартість життя тут одні з найдорожчих у світі.

3 місце: *Норвегія* посіла третє місце: у країні багато довгожителів - середня тривалість життя становить 83 роки, що на три роки більше, ніж у середньому по країнах ОЕСР. У Норвегії одні з найвищих зарплат у світі і низький рівень безробіття. Заможні люди сплачують вищі податки, за рахунок яких фінансуються системи освіти та охорони здоров'я.

Що стосовно України, то вона не входить до списку провідних країн за цим показником, але при цьому займає 98 місце, чим випереджає Молдову та Білорусь.

Хочеться звернути увагу ще на похилих людей, які складають досить вагомий відсоток населення України та країн Європи. За результатами дослідження головними показниками для похилих людей виявилися матеріальна забезпеченість, стан здоров'я, зайнятість і освіта, а також житлові умови.

Надано рейтинг за індексом якості життя похилих людей в країнах світу.

Таблиця 2

Рейтинг країн світу за показниками якості життя людей похилого віку

№	КРАЇНА	ЗНАЧЕННЯ ІНДЕКСУ
1	Швейцарія	90.1
2	Норвегія	89.3
3	Швеція	84.4
4	Німеччина	84.3
5	Канада	84.0
6	Нідерланди	83.0
7	Ісландія	81.8
8	Японія	80.8
9	Сполучені Штати Америки	79.3
10	Великобританія	79.2
11	Данія	78.6

Джерело [4]

Україна не входить до основного топу країн, але поміж тим випереджає Туреччину та Індонезію, зайнявши 73 місце в загальному рейтингу.

Висновки. Дослідженням встановлено, що в загальному рейтингу

держав, які мають високий рівень життя перш за все займають особливе місце такі показники як матеріальна забезпеченість, житлові умови, освіта та зайнятість а також стан здоров'я громадян. Основними державами, які зайняли провідні позиції у рейтингу стали Ірландія, Швейцарія, Норвегія та Німеччина. На жаль, на сьогоднішній день Україна не дивує своїми дуже гарними результатами та серед загального рейтингу за якістю життя посідає 98 місце. Але попри це, оцінивши рейтинг за індексом якості життя похилого віку, Україна зайняла місце вище аж на 25 місць і опинилася на 73 місці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Приступа Є. Якість життя людини: категорії, компоненти та їх вимірювання / Є. Приступа, Н. Кеуриш // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2010. – № 2. – С. 54–63.
2. Самотоєнкова О. В. Соціальна статистика: навчальний посібник / О. В. Самотоєнкова, Ю. О. Ольвінська. - Одеса: ОДЕУ, 2009. – 102 с.
3. Вітковська К. В. Оцінка диференціації регіонів України за рівнем життя / К. В. Вітковська // Науковий вісник ОНЕУ. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. - 2015. - No 3(210). – С. 28–41.
4. Гуманітарний портал. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/derzhavna-rehional-na-polityka/monitorynh/monitorynh-monitorynh/rozrahunok-indeksu-regionalnogo-lyudskogo-rozvytku/rozrahunok-indeksu-regionalnogo-lyudskogo-rozvitku-za-2017-rik/> (дата звернення: 1.10.2021).
5. Рейтинги та новини. URL: <https://top-rf.ru/places/121-rejting-stran-po-urovnyu-zhizni.html> (дата звернення: 21.10.2021).
6. Статистичне дослідження соціально-економічних і демографічних процесів: Монографія // За заг. ред. к.е.н., доцента Ю.О. Ольвінської. – Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. – 207 с.
7. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону: монографія. Одеса: ФОП Гуляєва В. М., 2016. 218 с.
8. Підгорний А. З. Соціально-демографічна статистика: підручник / А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова, Ю. О. Ольвінська, К. В. Вітковська / за ред. А. З. Підгорного. – Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2017. – 450 с.